

Dette Fond faar da som Opgaver:

1. at godtgøre Ejendomsforringelser, der ere en Følge af Baneanlægget (§ 17);
2. at hjælpe Banens Ejere til en rimelig Rente af den til Anlægget medgaaede Kapital (§§ 19 og 20);
3. at tilbagebetale de til Statsbaneanlæg ydede kommunale Tilskud (§ 19).

Naar disse Opgaver ere løste, fordeles yderligere Overskud af Jernbaneskylden i det rette Forhold imellem de Kommuner, i hvilke den er opkrævet.

Ved disse Bestemmelser faar Jernbaneskylden den fuldt forsvarlige Opgave at hjælpe til, at de, der bygge Banen, kan faa en rimelig Rente af Anlægskapitalen, medens man kommer bort fra, at den udover det optræder som en Art ny Skat, der kun paa-lignes enkelte Dele af Landet.

Denne Begrænsning sætter tillige i Stand til at lade Ejendomsbesidderne paa en Egn selv bestemme, om de for at fremme Banens Anlæg vil indgaa paa, at en Værdistigningsafgift paa-lignes dem (§ 21). Som en selvpaatagen Byrde vil dermed al Uvilje mod Jernbaneskylden svinde bort.

Et Mindretal (W. Neergaard) finder Anledning til at fremsætte følgende Bemærkninger:

Den nye Tanke om en Værdistigningsskat paa Jorden er i Virkeligheden en meget gammel. Uden at søge tilbage til dens Oprindelse skal man kun erindre om, at det er den, der danner Grundlaget for forfornige Aarhundredes Teorier om at udrede Statsudgifterne ved Hjælp af en eneste Skat (*impôt unique*) paa Jordens Værdistigning.

I sin moderne Form finder denne Tanke naturlig Jordbund i Amerika, fordi den praktiske Udvikling i et nyt Land, hvis Arealer undergaar en fra vort Synspunkt eventyrlig Udvikling, af sig selv fører til den.

Det er forstaaeligt, at hvor Arealer ganske pludseligt og ingenlunde undtagelsesvis stiger i Værdi med Tusinder af Procent, maa Iagttageren spørge sig selv, om det er billigt mod det øvrige Samfund, at hele denne Gevinst tilfalder Enkeltmand, der ingen anden Lod har i den end Tilfældet eller maaske Evnen til at forudse den.

Ud fra disse praktiske Forhold har Henry Georges Lære udviklet sig, og førtes kritikløst fra Egne, hvor den passede, til Egne, hvor den ikke passede.

I disse sidste agiteres der da for den som den rene Teori, der modtages af Tilhørere og Læsere uden at disse gør sig klart, at Forudsætningerne for dens Anvendelighed med noget Udbytte mangler, og der fremkaldes saa en Stemning, som kræver dens Gennemførelse, og som dermed haaber paa at kunne afhjælpe de sociale Brøst, der klæber ved vor Samfundsordning som ved enhver anden, — saa længe indtil denne Gennemførelse i det praktiske Liv viser, at man har indpodet Ideer, som vare skabte under andre Forhold, paa vore, der snarere var deres Modsætning.

Mindretallet tror ikke paa, at Indførelsen af en Værdistigningsskat i et gammelt Kulturland som Danmark vil medføre Resultater, der kunne faa Betydning for Samfundslivet i det Hele eller blot sammenstilles med dem, der kunne opnaas i nye Lande som Amerika, og man maa erindre, at skønt Stigningen af Jordværdien paa Grund af Jernbaneanlæg vel er særlig iøjnespringende, saa er den dog langt fra det eneste Udtryk for den Værdistigning, der i mer eller mindre væsentlig Grad finder Sted paa Grund af et Samfunds Vækst og Udvikling.